

NYHETSBRREV 2/18

Dette er det tredje nyhetsbrevet fra Torborg Nedreaas-selskapet. Aktiviteten i selskapet er upåklagelig, og siden sist har vi, ikke minst, arrangert et tredagers seminar om forfatteren på Litteraturhuset i Bergen. Dette var så vellykket at vi allerede er i gang med å planlegge et oppfølgingsseminar. Det vil holdes i Volda i 2019. Ellers har aktiviteten vært så stor, at vi har sett det nødvendig å supplere styringsgruppen med to personer: litteraturviter og -formidler Lisa Dalby (f. 1989) og sosialarbeider og ivrig leser Inger Valle (f. 1949).

En stor nyhet er at Litteraturhuset i Bergen har kalt opp et eget rom etter Nedreaas. Det er vi svært fornøyde med. Med tanke på at vi arbeider for å bevare minnet om og interessen for forfatteren, er det god hjelp å hente i slike mer permanente markeringer.

En av våre mest krevende saker er det vi visstnok noe feilaktig, har kalt «statuesaken». Vi ønsker at det skal settes opp et minnesmerke over Nedreaas et sted i Bergen. Vi må gjennom en omstendelig prosess, med mange involverte, før dette ønsket kan bli realitet. Hva slags minnesmerke, hvor skal det plasseres og hvem som kan hjelpe oss videre i prosessen, er bare noen av spørsmålene som vi må finne svar på. Målet er uansett ikke endret, og minnesmerke skal det bli.

Antallet medlemmer i selskapet øker stadig. Ved siste optelling var det over 150. Som medlem hjelper du oss i styret ved å vise at det er engasjement rundt Nedreaas! Til gjengjeld får du to nyhetsbrev i året og informasjon om Nedreaas-begivenheter. Inviter gjerne venner til å bli medlem ved at de sender en e-post til:

torborgnedreaas@gmail.com

Jeg var ung litteraturstudent tidlig på 70-tallet. En dag, på vei fra Blindern til sentrum, passerte jeg en bokhandel med tilbudshylle. Blikket falt på et nokså kjedelig omslag. *Av måneskinn gror det ingenting* av Torborg Nedreaas. Jeg kjente hverken tittel eller navn, men har sjelden blitt så overrasket og rystet. Fra første setning, «Jeg går og leter etter et menneske», gikk boka rett inn i mitt eget følelses- og tankeliv, rett inn i hva jeg gikk og fryktet, de fysiske konsekvensene av en kjærlighets-historie. Jeg husker at jeg skrev et takkebrev, men ikke våget å sende det, av frykt for å være påtrengende.

Et par år senere, etter at jeg hadde debutert med en roman med abort-tema, fikk jeg forespørsel fra fakultetet jeg hadde studert ved: Om jeg kunne tenke meg å intervju Torborg Nedreaas for årets nye litteraturstudenter. Jeg våget egentlig ikke, men takket ja, selvfølgelig gjorde jeg det. På forhånd leste jeg alt hun hadde skrevet, jeg levde med ordene hennes, jeg noterte som om det gjaldt en hovedfagsoppgave. Og så opprørt dagen, 21/11-1976. Blindern-intervjuet skulle foregå senere, men først måtte jeg møte henne så vi kunne forberede oss. Jeg tok Nesoddbåten og lette opp den gamle tømmervillaen på Blylaget. Jeg var med hensikt altfor tidlig ute, i over en time gikk jeg og mumlet spørsmålene jeg skulle stille. Nedreaas var 70 år, hun var berømt, men også kjent for å kunne bli skarp hvis hun fikk spørsmål eller kommentarer hun ikke likte. Jeg var 24 år og hadde én bok bak meg. Er det rart jeg var nervøs?

Da jeg endelig våget å banke på, hadde jeg mest lyst til å stikke av. Døra ble åpnet og der sto Torborg Nedreaas og smilte med plirende øyne. Oppunder takbjelkene lå to siameserkatter og plirte på samme måte. Vi drakk te og spiste Bergens-kringle, helt til Nedreaas bestemte at vi ikke kunne kaste bort ettermiddagen med te, vi måtte drikke rødvin. Akkurat dette husker jeg som bilder fra en film: Nedreaas i stripet strikkejakke, likevel divaaktig med sigarettmunnstykke og vinglass. Det markerte ansiktet, den hese stemmen, den engasjerte måten å fortelle på. Røyken som ringlet seg oppunder taket, kattene som innimellom tok et bravurnummer og hoppet fra takbjelkene og ned på langbordet, før de klatret opp igjen.

Jeg var redd for å ta for mye av tiden hennes, men hver gang jeg gjorde antydning til å takke for meg, ble jeg forsikret om at hun hadde god tid. Hun likte å ha en tilhører, det var det ingen tvil om. Hun fortalte fra barndommen, og snakket om skrivevansker, skriveglede, kommunisme og kvinnekamp. Og hun – som ble kalt Nordens svale – snakket ikke minst om å være kjent, men alene i et miljø dominert av menn som helst ikke ville ha konkurranse av en kvinne.

Da jeg endelig takket for meg og vi sto ute i gangen hennes, tok hun meg rundt håndleddet og sa:

– Det er alltid noen som vil prøve å dukke deg, men ikke la dem gjøre det. Vær hard og skriv videre.

Bedre råd kunne hun ikke ha gitt.

Tove Nilsen

TORBORG NEDREAAS-SEMINARET 2018

Seminaret gikk av stabelen 27.-29. september på Litteraturhuset i Bergen, og samlet både litteraturforskere med interesse for Nedreaas' forfatterskap, og «vanlige» yngre og eldre lesere. Lisa Dalby blogget fortløpende, hennes blogginnlegg kan leses på vår hjemmeside (<http://torborgnedreaas.no/seminarblogg/>). Her følger et sammendrag:

Nærmest under overoppsyn av Torborg Nedreaas sely, i form av et portrett laget av billedkunstner Marta Nerhus, innledet Irene Iversen, Gunnar Staalesen og Anemari Neple seminaret, ledet av ordstyrer Per Buvik. Iversen skriver på biografien om Nedreaas, og kunne gi et aktivt nikkende publikum bakgrunnsinfo om dama vi alle var kommet for å høre om. Du visste kanskje fra før at Nedreaas skreiv noveller i ukeblad og hadde kåserier på radio, men visste du at et av kåseriene hennes ble nektet sendt i kringkastingen etter en underskriftskampanje? Panelet drøftet også forbindelseslinjene mellom Nedreaas og Amalie Skram, og hva det i litterær sammenheng innebærer å være en «jente fra Bergen».

Andre dag av seminaret ble innledet av Frode Lerum Boassons foredrag «Menneskene må snart til å være våkne nå». Kunst, revolusjon og vitalisme i *Av måneskinn gror det ingenting*. Øvrige foredragsholdere var blant andre Torill Steinfeld, Christine Hamm og Randi Brenden. På kvelden møttes Boasson, Ingri Løkholm Ramberg, Grethe F. Syéd og Kari Jegerstedt for å diskutere «Arven etter Nedreaas».

Kari Gaarder Losnedahl innledet den siste dagen med et innlegg om Nedreaas' dramatiske verker, og Per Arne Michelsen ga et innblikk det ukjente *Boomerang*. Tiril Broch Aakre delte fine lesninger av noen av novellene til Nedreaas, før Irene Iversen avsluttet med «Den politiske Nedreaas». Det ble en tankevekkende avslutning på seminaret, og i kjølvannet av Iversens foredrag, hang følgende spørsmål igjen: Kan man si at Nedreaas tok over rollen som vår nasjonalpolitiske dikter etter Hamsun, Bjørnson og Wergeland? Kanskje vi kan få svar på neste seminar i Volda!

Lisa Dalby

NEDREAAS-MARKERING PÅ LITTERATURHUSET I BERGEN

På Torborg Nedreaas' 112-årsdag, den 13. november 2018, ble et rom på Litteraturhuset i Bergen kalt opp etter Nedreaas. Det skjer ikke hver dag, for å si det på den måten. Kristin Helle-Valle klippet snor, Per Arne Michelsen holdt tale, det ble servert cava og historier av ymse slag gikk over bordet mellom de fremmøtte. En strålende markering!

VISSTE DU AT ...

Torborg Nedreaas har suksess utenlands?

Etter sporadiske oversettelser til de store europeiske språkene, har Nedreaas' bøker etter årtusenskiftet hatt et solid oppsving særlig på spansk, der *Av måneskinn gror det ingenting* kom ut i 2015. Dette har resultert i en god del oppmerksomhet fra kritikere og andre. Det har til og med blitt lest fra *Nada crece a la luz de luna*, som er den spanske tittelen, på Radio Nacional de España, og av 80 oppslag med emneknaggen #torborgnedreaas på Instagram, er ca. halvparten på spansk. Nedreaas' spanske oversetter, Mariano Gonzalez Campo, er bosatt i Bergen, og opplyser at også *Musikk fra en blå brønn* er i ferd med å få spansk språkdrakt.

STØTT SELSKAPET

Vi selger vårt stilige Nedreaas-tøynett og den nyeste pocket-utgaven av *Av måneskinn gror det ingenting* (2017)!

100 kroner for bok eller nett, 150 hvis du kjøper begge. Porto kommer i tillegg, men hvis du bor i Bergen kan

vi avtale overlevering. Send bestilling til

nettbutikk.torborgnedreaas@gmail.com

Du kan også støtte oss via Norsk tipping. Gi beskjed til din kommisjonær eller [registrer Torborg Nedreaas-selskapet som din grasrotmottaker på nett](mailto:registrer.Torborg.Nedreaas-selskapet@norsk-tipping.no).

Det er også mulig å donere penger til selskapet via Vipps (Torborg Nedreaas-selskapet, #530035).

Torborg Nedreaas-selskapets logo er laget av Katarzyna Roman, katarzynarmn@gmail.com